

8/108

A. M. 1. Oprema Ha
Kupnja knjige, 1954
Kupnja Ha, 1954
Ha, 1954, (1954)
1954, 31.

nosot na kultur
a na kulturata
se site tie glav-
stava: aristo-
ožnosta kultura-
dostapna na si-
potreba. Negiraj-
kov duhoven re-
ita, eden malu-
da gi soznava
to tvoreštvo.
ja deli i ja
na elitata
sodrži vo sebe
što ne i pripa-
inosta otpoširo-
kulturni dosti-
m krug, ovoj
istoriski sozda-
dena situacija za nepromenliva i trajna, ednaš dadena za
sekogaš.

ODNOSOT NA KULTURNITE SILI KON PROCESITE NA
DEMOKRATIZACIJATA NA KULTURATA

Koga se razgleduva problemot za odnosot na kulture nite sili kon procesite na demokratizacijata na kulturata se zabeležuvaat poveќе sprotivni stavovi, no site tie glavno možat da se grupiraat okolu dva osnovni stava: aristokratizam i primitivizam.

Aristokratskiot stav ja određuva možnosta kulturata so svoje vistinski dostiganja da stane dostapna na site luѓe kako niven interes i nivna duhovna potreba. Negirajќi ja taa možnost toj vo kulturata gleda takov duhoven region što i e dostapen samo na kulturnata elita, eden malobroen sloj od luѓe, nadaren da proniknuva i da gi soznava tajnite i ubavinite na kulturata i umetničkoto tvoreštvo. Poradi toa, ovoj stav ostro i nepromestljivo ja deli i ja razgraničujeva kulturata na vrvna što i pripaѓa na elitata i dolna što i pripaѓa na masite. No toj ne sodrži vo sebe samo kulturna diskvalifikacija na site onie što ne i pripaѓaat na elitata. Osven toa što ja negira možnosta otpoširoka komunikativnost na vistinskite i vrvnite kulturni dostiganja i ja ograničujeva taa možnost na najtesen krug, ovoj stav ja proglasuva segašnata objektivna, istoriski sozdana situacija za nepromenлива i trajna, ednaš dadena za sekogaš.

Vo prvot stav može da se objasni kako sprotivna, odnosno druga strana na prvot, Vo nego se sođržani site mediokritetski, psevdodemokratski sfakanja za kultura. Negoviot rezon se sastoi vo "objasnuvanjeto" deka duhovnite potrebi na lugeto ne se ednakvi, pa poradi toa možat da se zadovoluvaat na sekakov način. Da potsetime samo na "teorijata za stomacite", spored koja ednite baaat visoko kvalitetni mlečni proizvodi a na drugite im e dostatna i obična urda.

Ovoj stav bezdrugo široko gi otvara vratite na primitivizmot, bezdarnosta, špekulantstvoto, i gi verificira kako kultura i umetnost. Toj ne umee da ja određi granicata pomegu avtentičnoto i neoriginalnoto, novoto i konzervativnoto, modernoto i pomodnoto, izvornoto i banalnoto. Na toj način se sozdava klima vo koja niknuvaat sekakvi mediokritetski ostvaruvanja, a so etiketa na kultura i umetnosta se probivaat razni šund-proizvedenija i "visoko" se kopiraat i cenat vo razmenata na kulturnite bogatstva.

Osven toa, ovoj stav vleče kon zatvoranje na "svoeto" vo svoi regionalni granici, kon ograduvanje od se što e "tužo" i što postoi zad tie granici. Taka toj vsušnost pretstavuva obid "svojata" kultura i umetnost da se oddelat od kulturnite procesi na ostanatite narodi, da se konzerviraat, kako i da se sprečat pozitivnite vlijanija i oploduvanja od meğusebniot dopir i proniknuvanje.

Ne pravilno vključevanje na kulturne sile v procese na demokratizaciji na kulturo često e poprečevano i od neki odnosi šo postojat i što se sozdavaat nadvor od nivojnata sredina. Zbor e za one seuste nepremavhati sfakanja i odnosi zaradi koi kulturni rabotnici ne možat celosno i popolno da se realiziraaat kako aktivna sila vo demokratizaciji na našata kultura. Često tie sfakanja i odnosi ne se daleku od tretiranjeto na kulturni rabotnici kako "sredstvo" vo ostvaruvanjeto na kulturnata politika što se sozdava i usmeruva nadvor i nezavisno od niv.

Ovie sfakanja i odnosi nemalu prečat kulturni rabotnici da izrasnat vo samostojna tvorečka sila i značajna komponenta vo kreiranjeto na našata kulturna politika i vo nejzinoto oživotvoruvanje da go najdat svojot realen prostor.